

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri ob ponedeljkih ob 2. uri jutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih toskarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edini isti je moč!

Naročnina znaša
za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnjenih naročnin se upravnice ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEPAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcij lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-branilnični račun št. 841.652.

Naš „pomorski emporij“.

Pod tem naslovom priobčuje neki „praktik“ v tedniku „Der Weg“ daljši članek iz katerega posnemljemo te glavne misli:

V zadnji čas je Trst zopet enkrat objekt ministerjalnih izjav, enket, notic v časnikih iz kratka: »vprašanje«, ki je treba rešiti. Na telesu avstrijskega trgovskega pristanika se opažajo neke patološke pojave, ki glodajo na njem kakor rak.

Zelo simptomatično je, da je to pristanik še celo dobo enega človeškega življenja odvisno od dveh, v notranjem gnilih obratnih institutov: od južne železnice in od avstrijskega Lloydja. Finančne teh dveh institutov so vedno razdeljene in omahujejo, zbog česar niso bile nikdar rabne za koncepcijo, kamor li izvedenja kakavega trgovskega programa.

Otvori se sicer skoraj druga železniška zveza. Ali kakor se že kažejo na tem delu računske pogreške v tehničnem pogledu, je uverjen avtor, da se tudi na komercialni strani izjalove računa. Zato prerokuje avtor, da se bo »otvoritev« nove železniške zveze vršila brez hrupa in brez slavlja.

Dekrepidni Lloyd podaja dejstev dovolj, ki silijo, da se govori o njih. Od 72 ladij, ki sestavljajo »floto« Lloydovo, jih je najmanj 40, le za silo, s slabo konstrukcijo, s »malo uspešnostjo«. Kakih 20 jih je srednje vrste in le ostale je mogoče računati približno med »moderne« ladje. Zdrava paroplovna družba pa mora danes leto za letom izločati svoje stare sluge — ladje. Lloyd pa nima niti novčiča za najpotrebnejše adaptacije na starih ladih (ako ne računamo krpanja kotlov), kamor li da bi imel sredstva za nove ladje? Tipi, ki že od pradedov h časa niso bili na višini, pomagajo sedaj služiti vsakdanji kruh, to je: opravljajo službo v Levante. Ladje, ki vozijo v Indijo in v vzhodno Azijo, ki naj torej skrbijo za eksport, so nesposobne za konkurenco radi nedostatkosti svoje brzdne. Potem prevažanje pasazirjev v Aleksandrijo na »brzih parnikih« z 19 miljami na uro... ti so najmodernejši. In ponos naše flote, parniki v vzhodno Afriko, imajo skrbno prikrit deficit. Nič denarja ni tu, nič kredita, nič več, kar bi se moglo zastaviti — to je Lloyd v sedanjosti njega veličini.

Novi mož, Albert Frankfurter kaže začetke pri Lloydju doslej izključene energije. V Trstu je poznana krilata beseda, ki »zasleduje« duševno razpoloženje prebivalcev tega trgovskega emporija. Ta beseda se glasi: »an si bazilla«. S čiščenjem in energijo si pa človek ubija glavo. I krpanjem pa se dži telo in dušo skupaj, tako v Trstu, tako v Avstriji povzroči. Po tem pa sta tudi telo in duša!

Kdor je imel kedaj prilike prihajati v dotiko s podrobnim službo Lloydja — z izkr-

cavanjem, ukrcavanjem, reševanjem reklamacij — ta mora kar obupavati na vsaki reformi: tako neopisno pokvarjeno zanemari se se kaže ta »družba«.

Če pa pomislimo, koliko institucij in ekzistenc je odvisnih od Lloydja v Trstu, sklepamo lahko po tem, kakov duh veje v našem pomorskem emporiju.

Avtor očita Lloydju, da je vedno kakor tič, naj skrival svojo glavo v pesek pred novimi stremljenji tržiskega prometa. Tako je dopuščal, da so družbe — posebno »Austro Americana Linie«, — lepo vzvele, da nosijo lepe dividende, da so svoje ladje lepo amortizirale in da vsako leto gradijo nove. To pa prihaja od tudi, ker te družbe volijo trgovci brez velikega, neokretnega uradniškega aparata.

Vrhu vse te bede je prišla v početju žalostna vest, da hoče Italija iz Benetk ven — kakor iz luke matice — voditi z najmoderneje opremljenimi novimi parniki po vseh Lloydovih črtah Levante. Vled tega v Trstu strah in groza! Tu treba »akušati« — so govorili — da se nastopi proti italijanski konkurenci. Lloyd kakor bojna družba — to je bil v resnici izborni dovip! Flota Roždestvenskega v bitki pri Tsushima! Ali zlu se ni bilo konec: prišla je nova konkurenca, na najbolj občutni črti Lloydja — v Aleksandrijo. Nemška državna pošta se je naveličala biti odvisna od 19-mljnih brzih parnikov in je sklenila pakt s romunskimi ladjami, ki bi mogle veliko hitreje in ceneje, nego Lloyd, oskrbljati prevažanje pošte in pasazirjev via Konstanca-Carigrad. Kajti vozna cena, to je jelina, kar stoji visoko pri Lloydju.

Se je li kedaj videlo v Trstu kak argleški ali nemški parnik, ki je na potu preko oceanu v vzhodno Azijo ali Avstralijo?

Škoda se jim rdi za čas, ki ga zahtevajo tržiske pristaniške institucije po geslu: non si bazilla! Ako ima takov parnik voziti blago iz Trsta ali za Trst, prekladajo je v Adenu, Suecu, Gibraltarju.... Tržiske transportne firme bi mogle zapeti o tem markakako žalostno pesem.

Odkar je v Trstu preminola tvrdka »Morgurgo & Parente« ni je tu nobene trgovske hiše večega kalibra, kakor so n. pr. v Hamburgu in v holandskih pristaniščih. Tu je sicer več dobrih »hiš« z južnim sadjem, kavo, oljem, ali vse skupaj ne pomenja še »emporija«. Ali temu se ni čuditi, ako nima tu vesolja do dela noben podjeten trgovec z velikimi koncepcijami. Kdo bi riskiral svoje milijone in bi bil odvisen od nemarnosti v c. k. javnih skladstvih in od veksacij carinskih parnikov? Pač pa so take za manipuliranje, tehtanje itd. v Trstu izstalo več, nego v drugih pristaniščih, carinarsko postopanje je uprav »avstrijsko«

sedaj upogniti, spremeniti ali prekrstiti na drugo vero. Vrhu tega ti pravim, da mi je žal za-te, prijor Ivan.

— Žal? A zakaj?

— Ti si človek, junak brez para, trd hrast, vzrastel iz zemlje hrvaške. Ali od tvojega stebila in ploda, in od tvojega junaštva ni koristi za dom.

— Anžo!

— Ni, prijor! Ti nosiš svojo junaško sabljo po svetu za tega in onega, junakuješ divno ali ne priboravaš ničesar za stoji mater, za rojstno ti zemljo.

— Varaš se kniz, je zaklical Paležnik užaljen na Tvrdko je našega plemena sin, duša mu je čista kakor tista voda. Ona ne bo gasil naše pravice, ker nima razloga za to, da bi nas tlačil. Njemu na strani stoji vojvode, prijatelji naši, pred vsemi dčoi junak Hrvoja, pobratim od nedavno tanu Ivanušu in meni. Slavonci so nam naklonjeni med njimi posebno Lacković a z nami je tudi dosti Madjarov, n. pr. Konog, Lučenac in drugi. Vsi ti ljudje občutijo krivico Šišma-

in zahteva neizmerno dragega časa za vsako balo.

V Trstu se tolažijo s tem, da je v južnih pristaniščih Srednje-zemskega morja še slabše urejeno. Ta zavest zadostja mogočnim državnim oblastim in slavnemu mestu tržiskemu. Kako pa gre pri tem posrednji kupčiji in eksportu, ki se ima »rešiti«?

Na socialnem polju ni slika nič bolj razveseljiva. Po univerzi kriče ti — kulturni! »Trieste o nulla« — jako ceneno geslo. Država naj soproj posreže globoko v šep, da si bo sama sebi vzgajala — sovražnike. Po univerzi kriče — ali stanovanje, dostojna človeka, ta so menda nepotrebna. V Trstu z 200.000 prebivalci, je stanovanj, ki bi bodla v oči in v nos celo v glavnem mestu Koreje, države umaranosti. Razumarskih kopelji (za poletne mesece), je ni porabne kopelji v vsem mestu. Ali vsučilišče je nujno potrebno.

Avtor zaključuje: Vse stavlja svoje nade v novo luko. Ta prinese ropet blagoslavlja... Le škoda, da se je tu urinila mala računska pogreška. Kje drugje gradijo namreč pristanišča še le potem, ko obstoji potreba, ako trgovina sili v to. V Trstu so zgradili novo luko za vaanjo trgovino, ki naj se s pomočjo c. k. trgovinske politike še le razvije iz sedanjih začetkov... še doživimo to!!

Kriza na Ogrskem.

Ministerskemu predsedniku Fejervaryju se menda tako godilo, kakor njegovemu predniku grofu Tiszi. Navadno se ministri krčevito drže svojega ministerskega portfelja in fotelja. In še v zadnji hip, ko je jasno, da je njihov padec neizogiben, skušajo z vsemi naporji, da bi se vendar le vzdržali.

Drugačje je bilo z grofom Tiszom, prednikom barona Fejervaryja. Čim je videl, da je njegova politika doživela polom in da se je obrnil proti njemu vihar javne nevolje, je podal demisijo in je v resnici želel, da bi bil čim prej rešen greškega ministertvanja in s tem združenih srditih napadov. Demisija njegova je bila sicer vnaprejšnja, ali kroga mu je nalozile, naj dalje provizorično vodi posle, dokler se ne omogoči sestava nove konstitucijske vlade. Ali do te sestave le ni moglo priti, marveč se je boj med krono in koalicijo postreval bolj in bolj. Tako je bil grof Tisza, ki bi se bil toli rad iznebil vladnega bremena ob takih hudih okoliščinah, v pravem pomenu besede priklenjen na ministerski fotelj, moral je ostati minister proti svoji volji.

Podobno se utegne zgoditi tudi baronu Fejervaryju. Tudi ta je, kakor znano podal kralju svojo demisijo, ki pa ni bila vsprejeta. Uradni ogrski list je priobčil namreč cesarjevo ročno pismo, v katerem pravi vladar, da ob sedanjih političnih odnošajih ne more vprejeti ponovno podane demisije.

nove vlade, moč in modrost Tvrdka, vsi so na naši strani, a prihodnje spomladi bodo kazali svetu čudeže, pokažejo, da so moje besede resnične. Anžo! Anžo! Zakaj nisi tudi, zakaj nočeš biti v našem kolu, ti bi bil biser v kroni naše zveze.

— Ker jaz mislim in razmišljam, vi pa samo čutstvujete in sanjate. V krvavi borbi so osiveli tvoji l sje, otupil tvoj britki meč, ali ti Ivan nisi miroval ni za hip, niti satakoil meč ni za trenotek v nožnico, da bi mirno in hladno razmišljal o bodočnosti nesrečnega doma, ki je tvojemu sreči toli mil, kolikor je drag mojemu. Najprej ste se zaupavali vlaškomu otroku. On naj bi nosil krono. Kaka korist od tega za našo zemljo? Misliš, da ne bi se Neapelja pritiskala tuja roka v kraljevino ter zahtevala silovito gospodstva in plena? In slednjič, kakov sad ste imeli od vseh svojih muk? Premodri škof Pavel je hodil večkrat v Neapelj in enkrat tako da ga ni požrlo morje. A ta vlaški otrok nam ni pokazal niti svojega golobradega obraza.

Iz tega je razvidno, da je Fejervary res že opetovano hotel odstopiti, a da krona ni privolila v to. Iz motivacije, zakaj da krona ne more vsprejeti demisije, se daje tudi sklepati, da bodo »sedanji politični odnošaji« še precej dolgo trajali, in da ne pride še tako hitro do take spremembe v stanju krize, ki bi omogočila sestavo nove vlade iz vrt koalicije. To se pravi torej, da bo baron Fejervary moral (morda proti svoji volji) stati na neprijetnem mestu voditelja od vseh strani obsovažene vlade.

Dogodki v Rusiji.

Poročila ruskih listov o revoluciji v Livoniji in Kurlandiji.

Iz ruskih listov je posneti nastopne podrobnosti o najnovejših dogodkih v okrožju Rige in o krvavem boju pri Lenevardenu: Od 15. t. m. sem je zelo napredovalo revolucionarno gibanje v Livoniji, ter se je razširilo tudi na okrožja Dorpat, Felin in Perko. Izlasti veliki so nemiri v južnem delu riške gubernije. V okolici Gegevalda so na daleč okoli opustošena vsa posestva, dvorci pa pogoreli. Posestniki so povsodi zbežali, zapuščena posestva so vzeli v oskrb hlapci; isti vodijo gospodarstvo, ekbré za živino ter razpolagajo z dohodki. Skoraj povsodi je uvedena nova avtonomna oblastnija, ki iztirjuje tudi občinske doklade; odkupljanja, vplačevanje zakupnin in davkov za blagajno deželnih stanov so ustavljena. Rešeni begunci pripovedujejo, da je na posestvu Taurup z dvorcem vred bilo sežgano tudi truplo ubitega posestnika Trauseja. V upepeljenih gradovih je bilo uničenih tudi mnogo zgodovinskih in rodbinskih dragocenosti. Dne 11. t. m. je pri posestvu Lenevardenu prišlo do boja med oddelkom dragoncev, ki so spremljali večjo karavano ubeglih posestnikov, in med ustaši. Po dolgotrajnem streljanju, tekem katerega je bilo na obeh straneh več mrtvih in ranjenih, so bili ubegli posestniki primorani, da so se umaknili močnejemu številu ustašev. Zaprli so se v bližnji grad Lenevarden, ter so tam razvesili belo zastavo, ko so videli, da je število oblegovancev naraščalo. Ujeti posestniki so bili takoj razoroženi in odvedeni v zapor. Množica je ujetnikom zajamčila življenje in svobodo le za slučaj, ako livonsko plemstvo izpolni zahteve Letov. Dne 15. t. m. je letiški plemski konvent vsprejel petico od vseh v ujetništvu nahajajočih posestnikov, v kateri prosijo konvent, naj deluje nato, da se v Livoniji in Kurlandiji odpravi vojno stanje ter da se čete umaknejo iz dežele, da se odpovedo vsem plemskim privilegijem in predpravicam v deželi ter da pravično razdele davke.

Slovanska zveza.

Kakor javljajo iz Petrograda, so tamkaj snuje velika slovanska zveza, katere središče naj bi se nahajalo v Petrogradu. Ta

— Pogrešili smo, Anžo, pogrešili, ali sedaj smo se popravili. Tvrdka želimo, Tvrdka!

— Vseeno! je rekel knez. Spoštujem in slavim Tvrdka, ali on je nasilen mogotnik. Vsakim hipom on rastejo peroti bolj in bolj, pa naj jo on vladar našega jezika. Ali ni, njemu je do njegove moči, mu ni do naše pravice. On nas pokrije se svojimi perotni, pa poleti dalje. Misliš li, da ga ne poznam, Ivane? Poznam ga bolje, nego tebe. Pak ne verujem, da so bosanskemu kralju toli svobodne roke. Turčin se primika, prijor, čuješ-li, Turk sedi že sedaj Tvrdku za vratom.

— Ali Tvrdko ga odbije.

— Ha, ha! Zopet sanjariš. Boren vladar krpice, zemlje, misliš da celo burjo in hudo uro od vzhoda ulovi v svojo kapo? Vojvode? Vojvode slušajo svojega gospodarja, iščejo o tem svojo korist, a posebno Hrvoja. Junak je res, ali vsekako misli tudi na-se. In po čem veš, da je Ššmanova vlada tako silo slaba? Res ne pošilja vojske

PODLISTEK.

Prokletstvo.

Zgodovinski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Preveč M. G.-O.

— A tvoj sklep? je vprašal g. Paležnik zašujeno.

— Ostaja trden, gospod prijor. Moj sklep ne izhaja iz sumu proti vam, ampak iz moje duše, iz moje glave, iz ljubezni, s katero ljubim svojo zibel, jezik matere in vero svojo. Ako si prišel, prijor Ivaa, samo radi tega, da [me pregovoriš, si se slabo nameril, ni ti trebalo priti. Zastonj siplješ besede, in tudi če bi prišel kak zlatonisti svetnik, tudi on bi se zastonj mučil. Premogom sem doživel let in gledal svet in ljudi, boril se trpel in razmišljal, pa se je moja duša preveč okrutila, da bi se mogla

zveza bi združevala vsa slovenska društva na svetu ter bi imela namen uresničiti sveto vseh slovenskih držav. Uredništvo lista »Rus« je prevzelo predpriprave za ožje zveze; »Rus« pozivlja vsa društva, ki nameravajo pristopiti zvezi, naj se zgledajo pri njem.

Nekoliko o rusko-japonski vojni.

Vojna je pričela v noči od 8. na 9. februarja 1904. ter je trajala 560 dni. Rusija je imela na dan približno 11 milijonov kron stroškov, Japonska skupno okoli 3500 milijonov kron. Rusija si je izposodila okoli 1800 milijonov, Japonska pa 1300 milijonov kron. Rusija je izgubila na morju 8 oklopajač, 13 križarjev in nad 50 drugih ladij, Japonska je izgubila: 1 vojno ladijo, 2 križarja in 20 drugih manjših ladij. Glavne bitke so bile: ob reki Jalu dne 8. in 9. aprila 1904, pri Liaojangu dne 4. septembra, ob reki Šaho dne 25. januarja 1905. Port Artur je kapituliral dne 1. januarja 1905., bitka pri Mukdenu se je bila dne 10. marca 1905. Na morju so bile bitke: pri Port Arturu dne 8. februarja 1904., dne 13. aprila 1904. in 11. avgusta 1904. ter 27. maja 1905. pri Tsushima.

Drobne politične vesti.

Makedonija. Kakor javljajo iz Carigrada, je turška vlada dobila vest, da se revolucionarna propaganda v Makedoniji na novo pripravlja in da v doseg svojih ciljev uporablja teroristična sredstva.

Italijanska armada. V proračunu italijanskega vojnega ministerstva je glasom nekega poročila iz Rima za upravno leto 1906/07. število italijanske armade v mirnem času, ki je bilo leta 1905. znižano na 209.441 mož, na temelju zakona od 2. julija 1905. povišano na 336.212 mož.

Novo grško ministerstvo je sestavljeno nastopno: Theotokis predsedništvo in vojno; Skuzes, vnane stvari; Kallogeropoulos, notranje stvari; Bektopoulos, pravosodje; Stefanopoulos, pouk; Trikupis, morarstvo; Simopoulos, finance. Časopisje pozdravlja simpatično novo ministerstvo ter izraža nado, da isto zboljša grške finance ter da odstrani težkobe, ki so navalele v vnane politiki; menijo tudi, da je Skuzes najspodobnejši za to, da poravnava sprčo z Rumunsko.

Novi srbski metropolit Inocenčij. Glasom vesti iz Beograda je novi srbski metropolit Inocenčij minoli tedaj došel v Skoplje. Na kolodvoru je cerkvenega kneza pričakovala nepregledna množica ljudstva, na čelu mu svedenstvo in srbsko prebivalstvo iz okolice.

Nov kandidat za djakovsko škofijo. Iz Zagreba poročajo, da se v krogih saborske večine dela nato, da saborski poslanec in opat Martinac postane naslednikom Strossmayerja na djakovski škofijski stolici.

Japonsko ministerstvo odstopilo. Londonski »Daily Telegraph« poroča iz Tokija: Napredna stranka se je združila z liberalno stranko v skupni napad na ministerstvo. Vseled tega je ministerstvo odstopilo. Predsednik ministerstva Katsura je ozišil markiza Satoni, voditelja liberalcev, ki naj sestavi novo ministerstvo.

Glagolica v Ameriki. Chicaska »Hivatska Zastava« je priobčila na čelu svoje zadnje številke pod naslovom »Radostan glas« nastopno vest:

v Dalmaciji, ker ve, da mu mesta ne odpa dejo v duši, ako se tudi začnaso pokloniti Tvrdku. Za Šumanom stajta vrhu tega Češka in Nemčija. Turk pride tudi do nas. Sami se ga ne ubranimo, tudi Tvrdko ne. In kdo je zastavljal glavo, da se bo bosanski kralj boril za vas? Ali ni pokojni srbski cesar Lazar pustil Ivanša Horvata na cedilu? Piemstvo da stopi na vašo stran po vsej Slavoniji? Ali nisi še dovolj star, Paležnik moj? Ali nisi videl, kako se tem junakom spreminja zvestoba, kakor vetrnjača na vetru? A Lasković, še le, ha ha?! To ti ni vetrnjača, to ti je železen pevec zna strehli. Prijor Ivan! Pride spomlad, krvi bo, ali sreče, odrešenja ne bo. Na krivem potu ste vi, kakor je Bog v nebesih. Prevroča ljubav vaša za domovino meče ognjene strelice preko cilja. Jaz ne morem biti z vami, jaz morem le jokati in žalovati ker toliko vrle hrvatske krvi troši za nič.

(Pride še.)

Javljajo nam brzojavno iz St. Louisa, da je nadškof onega mesta, Jos. I. Glennon dovolil hrvatskemu župniku, rev. Oskarju Šušterju, da zamore v hrvatski carkvi sv. Jožefa služiti mašo v glagolici. To dovoljenje je zelo vzradostilo Hrvatse v St. Louisu, gotovo razveseli tudi vse celtale Hrvatse v tej deželi ter jih vspodbudi, da bodo tudi po drugih svojih kolonijah, kjer imajo svoje župnije, skušali uvesti glagolico.

Domače vesti.

Radi božičnih praznikov ne izide »Edinost« v ponedeljek in v torek. V sredo izide pa ob navadni uri. Jutrnje izdanje priredimo v povečani obliki.

Odlikovanje. Tukajšnji edini slovenski tovarnar mila g. Josip Jaklič posestnik tvrdke »Franjo Mainardis« je bil odlikovan na prvi vzorčni razstavi v Palermu (Italija) z diplomom in zlato kolajno.

Težke obtožbe na račun tržiških mestnih gasilcev. Valovi razburjenja, ki jih je izvel nastop mestne gasilne institucije na zadnjem velikem požaru, se še niso polegli. Tudi razprave po časopisih, po ne trpke graje, še nadaljujejo.

Ististi pripoveduje »Independente« o dveh dogodkih, ki — ako so resnični — kažejo vso rečeno institucijo v jako žalostni luči.

O poludne, ko je požar najbolj vihral, so žene nekaterih gasilcev prinesle istim kosilo na pogorišče. In res so nekateri gasilci zapustili delo, gašenje, in se v božjem miru in s primernim apetitom — spravili nad jed. Nekdo jih je zalotil pri tem in jih primerno in zasluženo pokaral.

Drugo dejstvo, o katerem pripoveduje »Independente«, pa je veliko huje in težje, rekli bi, vnebovpijajoče. V drugem nadstropju, v enem stanovanju, ki so bila najbolj poškodovana, je bivala neka oseba, ki je zastopnik trgovin z vinom. Tu nameščeni gasilci so našli več butelj vina, razbili istim vrtove in veselo pili. Jeden gasilec da je bil celo popolnoma pijan.

Če je to res, potem je to dogodek, ki krči do neba. To ne bi bila več ne nemarnost in ne lahkomisljenost, ampak to bi bila nečuvstva brezvestnost. In oblasti, ki vodi preiskavo, je dolžnost, da se posebno bavi s tem dogodkom, o katerem pripoveduje »Independente«.

Vsekako pa je znamenito, da priznavajo sedaj prijatelji mestnih gospodarjev, da je mnogo gojilega v mestnih ustanovah.

Na Dolenjskem se še vedno trese. Přejo nam: Včeraj dne 20. t. m. so se tekom dneva zopet pojavili intenzivni predznaki potresa. In res je bilo med 2. in 3. uro čuti več manjših lahnejših podzemeljskih bobnenj, ki jih je bilo občutiti le sporadično. Smer jugovzhod severovzhod.

»Brat Martin« v Novem mestu. Iz Novega mesta smo prejeli:

Če se ne motim, je bil to pot naš Brat Martin prvič v Novem mestu. No, pa je bil brat Martin prav tak zadovoljen z Novim mestom, kakor Novo mesto z bratom Martinom. Narodna Čitalnica je bila veliko premajhna, toliko odličnih gostov je bil privabil od blizu pa tudi od vseh krajev Dolenjske. Vse kar je sedelo in stalo, sledilo je velikim zanimanjem vsaj tej ljudski igri in sosebno še nje glavnemu junaku — bratu Martinu. Od trenutka, ko je bil v prvem dejanju vstopil v bogato mlinarjevo hišo Boštjana Kremena in je tam našel razburkano morje mlađe zakonske sreče Kremena in njegove ženske Cilike, ki so mu jo njeni mestni sorodniki omehekžili in privedli na polsko pot, pa do zadnje vznemirajoče scene, ko jo je po svojem geslu: »Mundus vult decipi, ergo...« po mnogih ovinkih s potov zmoč dovedel na po ljubezni srečni raj, pokazal je g. Šeničar, da je bil težki vlogi svojega brata Martina popolnoma močster. Posebno je imponiral njegov globoki bariton v svoji beraški pesmi, zaključujoči:

Vas prosim, vas prosim
za reveža Vas prosim!

No, prosil ni zastoj, njegova pušica bi bila premajhna, da bi služila namenom blagajne. Djaško podporno društvo in dijaška kuhinja, katerima v korist nas je brat Martin obiskal, sta mu lahko hvaležna, kajti če smo prav poučeni, blizo 300 kroa čistega dobička je izročil jima ljudomili stari »brat Martin«.

Z bratom Martinom je prišlo kajpada tudi veliko število njegovih sopotnikov, ki so vsak po odmerjenih mu opravkih vsestransko častno rešili svojo nalogo. Občinstvo je bilo pri mnogih scenah kar očarano in mnogi, ki je videl to igro na odrih z igralci po pokličen, je moral priznati, da naši novomeški diletanti ne sstajajo za svojimi originali.

Kakor rečemo, g. Šeničar je kakor beraški menih svojo vlogo nepričakovano častno rešil, in edino, kar si dovoljujemo mu svetovati, bi bilo, da vporabi v nekaterih resnejših scenah, nekoliko več častitljive rasnobe, in sprijazni naj se nekoliko ožje z drugo kitico uvodne pesmi. Potem pa svoje šepice naj v prihodeje ne porabi v širokem rokavu meniške kute. Raje naj si z njo pokrije plešasto glavo, izlasti, kadar ne nastopa v resnejših scenah. — To v blagohotno uvaževanje. Glede g. Gregorca kakor Kremenov smo še danes v zadregi in ne vemo, ali si je Kremenov duh nalašč izbral svoj original vosebi g. Gregorca, ali je bilo le narobe; g. Gregor se je zate vlogo z dušo in telom spremenil v Boštjana Kremena. Toliko je gotovo, da je ta, ki je bil pred nami res originalen — original, in da mu s tem priznanjem izrekamo svoje najpogvalneje — priznanje. — Istotako bi tudi morali priznati glede Cilike, njegove žene, ko bi nam gospica Regina Preatonine bila na našem odru že tolikanj pomena tudi iz drugih vlog kakor izborna osvojevaljica vsake jej dosedaj poverjene vloge. Njenemu sadnjemu izbornemu vspehu pridenimo torej le zopet nov venec, spleten z dehtečim cvetjem in lovorjem zasluženega priznanja. — Joj in ta krčmarica iz gozdnega mlina! To ti je stara klepetulja! Ker jo je brat Martin poleg vse svoje coprnije pri zdravljenju njene tolnje »iške«, ki nima mleka, pa ga nima, tako opeharil, in jo na vse zadnje le ta potepuh rezlaraki pomočnik Pepe (g. Fran Kendra) vspričo vspričo svoje že zdavno priznane originalnosti spravil ob največji emok, ni dobro predolgo ostati pri njej. — Gospa prof. Reiser-jeva je res nadvse originalno in tehnično dovršeno izvela vlogo Špele, kakor klepetave stare krčmarice iz gozdnega mlina. Naj jej sporočimo splešao sodbo občinstva, ki trdi, da mojstrov je sicer veliko, ali malo mojstrov je velicih, najmanj pa tacihi originalov, kakor je bila g. spa Reiser-jeva v svoji Špelini vlogi.

(Zvršetak pride.)

Izlet na Kontovel. Vest, da priredi »Slovansko pevsko društvo« izlet na Kontovel je razveselila vrs narodnjake zgornje okolice in nadejamo se, da bo sprejem od strani vaščanov prirčen, saj ne more biti drugače, kadar brat prihaja k bratu. Kadaroli se praznuje v našem mestu, naj si bo nedelja ali praznik, so gostilne okolice vedno prenapolnjene lahonskih kričavcev, ki vam proizvajajo vse za svoje slovenske so- deželane več ali manj žaljive pesmi in naš okoličan išče zaman med obiskovalci zavednega Slovenca iz mesta. V ponedeljek pa, na prvem božičnem prazniku izleti korporativno naše najstarejše pevsko društvo na Kontovel in slovanska pesem se bo mogočno razlegala ob bregovih sinjega morja. S tem svojim izletom hočejo mestni pevci pokazati okoličanom, da niso osamljeni v borbi proti narodnemu sovražniku, ampak da je tudi v mestu lepo število narodnih delavcev in da dosežejo samo s neumornim delovanjem na kulturnem polju, da se narod dvigne na višino sosednjih plemen. Da bo pa zabava na Kontovelu tem živahnjejša priporočamo meščanom, da se pridružijo našim pevcem in prostora bo za vse, ker dvorana pevskega društva »Danica« je dovolj prostorna.

Iz Lokve nam pišejo: Na zadnjem občnem zboru bralnega in pevskega društva »Tabor« v Lokvi so bili enoglasno izvoljeni v odbor:

Predsednikom S. Praprotnik, podpredsednikom g. M. Muha, blagajnikom F. Goranc, tajnikom g. Iv. Frankovič, knjižničarke g. M. Lantieri. Odbornika pa gg. Jos. Stopar in Iv. Miljač.

Letošnji predpust se bo vršila veselica s plesom. Natančnejše priobči pravočasno odbor.

Umrl je v Novem mestu profesor dr. Gašpar Pammer.

Krvav pobjed med cigani. Te dni smo bili priobčili vest o krvavem pobjedu med dvema ciganskima plemenoma blizu Buj. Osirom na ta pobjed nam poročajo sedaj:

Pobjed je nastal med ciganskima plemenoma Levaković in Rajdč. Napadalec

(Levaković) je bilo enajst. Vsi so bili aretirani in med temi tudi oni, ki je rabil sekuro.

Umrljivost v Trstu. Od nedelje 10. do sobote 16. t. m. je umrlo 42 moških in 41 ženskih, skupaj 83 oseb, napram 137 v istem tednu mizolega leta. Od teh je bilo 17 otrok, ki niso bili še stari eno leto. Poprčak umrljivosti v tem tednu je znašala 221 pro mille.

Brezlični brzojav Reka-Čres-Ankona. Budimpeštanski list »Független Magyar Ország« poroča, da so dela za brezlični brzojav Reka-Čres-Ankona že tako napredovala, da bo možno v nekoliko dneh pričeti z brzojavljenjem med Ankono in Čresom.

Velika tatvina. — Tekom predstave noči so neznani tatovi ulomili v prodajalnice sadja g. Karola Rasetta v ulici della Cassa di Risparmio. V tej prodajalnici pa niso našli nič kaj takega, da bi jim bilo ugajalo. No, da ne odidejo praznih rok, so vzeli iz nekega zaboja, ki ga je bil tam shranil neki krošnjar, 1000 razglednic. Ker jim je pa to bilo premalo, so predrla steno z opeke in skozi isto šli v trgovino s papirjem in tobakarno gospoda Štetana Začevca, katere se namreč nabaja prav t. k. prodajalnice sadja, in sicer v hiši na vogalu ulice della Cassa di Risparmio in Nuova.

Tu so se pa že bolje poslužili. Denarja sicer niti tu niso dobili mnogo: bilo je samih 14 kron drobiža. Odškodovali so se pa se smodkami, smodčicami in koleki. Pobrli so vse koleke v vrednosti od ene stotinke do ene krone, one višje vrednosti so pa pustili. Vzeli so tudi mnogo znamk in drugih poštnih vrednostij.

G. Začevc je preračunal, da so mu tatovi odnesli za 12.000 kron blaga. Sicer je pa g. Začevc zavarovan proti tatvini s ulomom, in tako ne trpi nikake škode.

Pred sodiščem. Včeraj popoldne je sodišče izreklo razsodbo v kazenski razpravi proti babici Heleni Luzzatto-Treves in dekoraterju Emiliju Magliaretta. Bila sta tožena, da sta umetnim načinom provzročila, da je 21 letna Marija Manzuffa splavla, vled katere operacije je Manzuffa kak teden pozneje umrla. Magliaretta je bil zaročen s pokojno Manzuffa. Ko mu je pa Manzuffa povedala, da je noseča, jo je poslal k babici Luzzatto-Treves, ki jej je provzročila splav.

Razprava je trajala cele štiri dni. Babica Helena Luzzatto-Treves je bila obsojena na leto težke ječe, a Magliaretta na 3 mesece težke ječe.

Društvene vesti in zabave.

Pevsko društvo »Kolo« v Trstu. — Podpisano naznanja gg. pevcev in pevkam, da bo jutri, dne 24. t. m. ob 2. uri popoldne pevka vaja za mešan zbor v prostorih »Trgovsko izobraževalnega društva«, ulica S. Francesco. Predsedništvo.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metodija na Greti priredi kakor že javljeno v nedeljo dne 24. t. m. božično za otroški vrtec v Rojannu. O tej priliki se bo obdarovalo tudi otroke. Božičnica se bo vršila v »Konsumnem društvu«. Začetek ob 4. uri popoldne.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v Trstu vabi na božičnico, ki bo v nedeljo dne 24. decembra 1905. v dvorani »Narodnega doma« v Trstu. Sodelovali bodo otroci iz vrtcev sv. Ivana, Rocola, Rojana in Škedenja.

Med vspešnim bo igralo iz prijaznosti na gosli in glasovir osobe znane obitelji Dežman, to je gospa, dve hčerki in sin.

Začetek ob 4. uri popoldne. — Božično drevo bo razsvetljeno električno. — Darovi se bodo hvaležao vsprejemali.

Cene: Vstopnina 40 stot., sedeži po 30 stot., lože po 2 kroni, otroci so vstopnine prosti.

Na obilno udeležbo vabi

odbor.

Vabilo na božičnico, ki jo priredi otroški vrt v Škedenju v ponedeljek, dne 25. t. m. v dvorani gospe Marije Sancin-Čemot. Pričetek ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 40 stot., sedež 20 stot.

Na obilno udeležbo vabi

vodstvo otr. vrtca v Škedenju.

Darovi.

Za »Božičnico« so nadalje darovali sledeči gg.:

Kristijan Dejak 20 K; Matilda Klodić pl. Sabladoski, Ema Čampa, Ignacij Počivalnik po 10 K; Anton Kalister, Ivan Sla-

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Prodajalnica in pekarna se odda v najem ul. Istria 640.

Išče se tri delavce za nakladanje in razkladanje lesa v vagone na lesnem trgu pod Škedenjem. Oglasiti se je pri Josipu Milič, Škedenj.

DROGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

Izbor drog, barv, čopičev, pokosti parfumov, fin. mila. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenege strupa tamarindo, malinovec itd. itd.

HENRIK GIBERTI

Trst

Prvi pooblaščen zaved za posredovanje, koncesioniran z odlokom št. 29460/III s tarifo potrjeno po Visokem e. kr. namestništvu. Usposobljen zavarovalni agent in upravitelj hiš in zemljišč na podlagi koncesije št. 14245 mesnega sveta v Trstu.

Zavod se bavi z naslednjimi strokami:

1. Daje posojila osebam proti in brez jamčenja;
2. Daje posojila proti zalogi vrednostnih papirjev;
3. Daje posojila proti intabulaciji na nepremičnine;
4. Kupuje, prodaja, odstopuje, izmenjava dolgove, hipotekarne kakor osobne.
5. Kupuje, prodaja in menjava posesti a, dvorca, poslopja in druge nepremičnine;
6. Sprejema upraviteljstvo hiš in zemljišč po pogodbi;
7. Posreduje v vseh vejah zavarovanja;
8. Daje pojasnila v vseh slučajih tičočih se zavarovanja.

Pisarna

v ulici Vincenzo Bellini 13, I. nadstr.
Telefon N. 1567.

Novo zalogo

POHIŠTVA

solidnega, elegantnega in po ceni ima **Viktor Vosilla** ki je bil 25 let pri tvrdki Italia Rafael. **Piazza Lipsia.**

Ivan Suban

TRST ulica Chiozza 33. TRST

Velika zaloga svežega štajerskega masla, navadnega masla I. vrste po K 216 klg. centrifugirano maslo za čaj po K 270 ne izpod 5 kilogr. Sladki muškati v boteljkah od 1 litra po 96 stot. Velika zaloga suhega in svežega sadja. O priliki praznikov se vdobijo: zajci, kljunači, koštruni itd. blago vedno sveže.

Na zahtev se pošlje cenik.

Najkoristnejša točična darila so **SINGERJEVI** EIVALNI STROJI.

Vkupi se jih le v obeh prodajalnicah, koje imajo to napisano tablo nad vratmi.

SINGER & Co. akc. družba za šivalne stroje.
TRST — CORSO 34 — TRST

Ulica Arcata šte. 9 (vogal ulice Sapone)

Zaloga moških oblek FRAN KALASCH

Zimska suknja od K 21—50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovrtnikom od astrakane K 13, ravnotaki peluštasti K 15 od samega astrakana K 27. **POSEBNOST:** črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31—46. Velik izbor hlač, močnih delavskih hlač po K 4, zimskih srajc, srajce od bombaža, srajc spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.

Ulica Arcata šte. 9 (vogal ulice Sapone)

Authorised School of Languages

učni moderne živeče jezike od profesorjev dotičnega materinega jezika. Trgovinska korespondenca. Kombinirana metoda. Brezplačna pojasnila daja autorizovana šola za učenje jezikov za odraslene in otroke v Trstu, ulica Nuova št. 11, II. nadstr.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih priprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati n česar — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. — Družba pletilnih strojev za domače delavce —

Thomas H. Whittick & Co.
PRAGA, Petrákó náměstí 7-156 — TRST, ulica Campanile 13-156

V kratkem pride v Trst, kjer se ustavi za eden mesec. zdravnik specialist za notranje bolezni in nerвозne

Dr. A. Barcanovich

slušatelj univerz v Berlinu, Monakovem in na Dunaju.

Sprejemal bo v hotelu Delorme v sobah št. 6—7 od 10.—12. predp. in od 3.—4. pop.

Pozor! — Važno za vsakega brez izjeme.

Opozarja se vse one osebe, koje si nameravajo vkupiti za jesen in zimo obleko za moške in dečke, površnike, hlače od volne ali bombaža ter delavske hlače I. vrste, naj izvolijo obiskati velikansko zalogo v dobroznani

prodajalnici izgotovljenih oblek v ul. Arcata 1. VIKTOR PISKUR.

Velik izbor in popolnoma konkurenčne cene.

Bogata zaloga tu in inozemskega blaga, barvanega in črnega in zadnje novosti. **POSEBNOST:** obleke za zaročence.

Vzorci se pošljo jajo brezplačno in franko. Sprejemajo se naročila za obleke

Podpirajte „Dijaško kuhinjo“ v Trstu!

Grand hotel „Union“ v Ljubljani.

Nad 100 sob. — — — — — Komfort prve vrste.

Dr. L. Färber,

štabni zdravnik v Gorici, zapisoval je vselej z najboljšim uspehom osebam, katere so že dlje boleale na živeli

Železnato vino

G. PICCOLIJA, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani.

Polliterska steklenica velja 2 kroni in se vnanja naročila točno izvrše.

Podpisana priporoča slav. občinstvu svojo

gostilno

ki se nahaja v

ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti

(ul. Miramar, vis-a-vis jahališča Bachschmitt).

Točl vnao prve vrste in pivo, ter kuhinja je preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Priporočilsi za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Nova prodajalnica klobukov

David Osmo

v ulici Barriera vecchia št. 5.

Velik izbor klobukov, lastne delavnice, raznovrstnih kap za moške in ženske.

Brez konkurenčne cene.

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri tvrdki

Belli & Corsi

ulica Economio št. 12 (stari mlin).

Največja iznajdba

novega stoletja

Samo glđ. 2.55 stane ravno kar izumjena nikelj, nastala remo. t. žepna ura, znamka System-R SKOPF-Patent, s 30 urnim tekom svetlečim se kazalcem in 3-letnim jamstvom. Ena krasna verižica in 5 predmetov za lišp se dola brezplačno. Ako ne ugnaja, se vrne denar. — Pošlji na povzetje ali predplačilo

M. J. HOLZER, zaloga ur in zlatanin. Krakov, Dietel, ul. 73, Sv. Sebastj. ul. 26.

Zalagatelj e. kr. državnih uradnikov.

Cenik ur in zlatanin brezplačno in franko. — Iščejo se agenti.

Priporočam svojo novo

zalogo pohištva

vsake vrste in po nizki ceni

Andrej Gulič

TRST — ul. Torrente 34 — TRST

Neposredni uvoz.

Dohod novih ameriškanih črevljev

Au-man-ié.

Specijaliteta: štifletni in črevlji.

Najnovejši vzorci.

R. NEUMANN

TRST — Corso 22 — TRST

POPOLEN IN BOGAT IZBOR
oblek, sukenj, ulstrov, površnikov, ranglan, kostumov in kožuhov
po izredno ugodnih cenah
v velikem skladišču

ALL'UNIVERSO

trg Carlo Goldoni šte. 1

Sprejema vloge: na knjižice po 3 3/4 % obresti, na tekoči račun po 3 1/2 % obresti z odpovedjo 8 dnij, na žiro račun 3 1/4 % brez odpovedi do K 40.000, za večje zneske pa se je treba glede odpovedi sporazumeti.

Vse vloge se potrdijo v tozadevnih knjižicah. Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukrcanja.

„JADRANSKA BANKA“ v TRSTU.

ulica Nicoló Macchiavelli 26.

eskomptuje menjice, daje predujme na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize, inozemski zlati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.

Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih pod najugodnejšimi cenami.